

Att vara ung i
LULEÅ

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (LUPP)

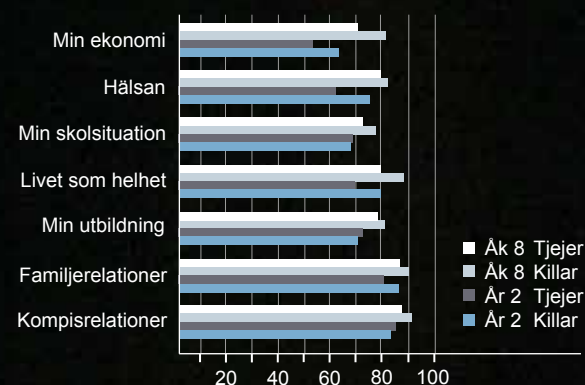
Rapport från Luppenkät 2014

åk 8 grundskolan och år 2 gymnasiet

INNEHÅLL

- 4 FRITID
- 8 SKOLA
- 12 INFLYTANDE OCH POLITIK
- 16 HÄLSA OCH TRYGGHET
- 20 FRAMTID OCH ARBETE

Jag är ganska eller mycket nöjd med... (%)

Inledning

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (Lupp) innehåller frågor om ungas syn på fritid, skola, inflytande, politik, hälsa, trygghet, framtid och arbete. Enkäten riktar sig till alla unga i Luleå som hösten 2014 gick i kommunala och fristående skolor samt i särskolan. Undersökta åldrar är elever i grundskolans årskurs 8 och i gymnasiets skolår 2. Luppenkäten genomfördes även 2008.

Undersökningen har genomförts i samarbete med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), vars uppdrag är att bland annat utveckla metoder för uppföljning av den kommunala ungdomspolitiken.

Rapporten redovisar vad unga i Luleå upplever, vad de tycker är positivt men även vad som upplevs som mindre bra. De unga besvarade enkäten klassvis under schemalagd lektionstid.

Motsvarande Luppenkät genomfördes vid samma tidpunkt i totalt 24 kommuner. Därför har jämförelser kunnat göras mot genomsnittet för dessa kommuner som är geografiskt spridda över hela landet och såväl större som mindre än Luleå.

Av de som erbjöds delta i enkäten var den relativa svarsfrekvensen bland elever i grundskolans årskurs 8, 87 procent (638 svar) och hos elever, skolår 2, 61 procent (539 svar). Bortfall kan bland annat förklaras med elevers sjukdom, att enkäter med för få svar sällats bort och att deltagande i enkäten byggde på frivillighet samt att en gymnasieskola valt att avstå från att delta i enkätundersökningen.

Hela resultatet av Lupp finns lagrat och förhoppningen är att denna rapport ska fungera som en aptitretare som väcker nyfikenhet att arbeta vidare med underlaget. Det går att göra nya körningar och utveckla analysen ytterligare då det finns mängder av spännande ansatser att fördjupa sig i. Vissa delar berör i högre grad vissa verksamheter medan annat behöver hanteras gemensamt på en kommunövergripande nivå.

Syftet med rapporten är att materialet ska användas som underlag för diskussioner och samtal i olika sammanhang och därför redovisas slutsatser och analyser endast undantagsvis. Rapporten ska även vara en del i politikerns och tjänstemäns beslutsunderlag i frågor som rör unga och ska även användas vid mer långsiktiga planeringar.

Den långsiktiga strategin för Luleå kommun beskrivs i "Vision Luleå 2050". Under Program A - Alla jämlika, avgörande indikatorer, s. 32 anges bland annat att Luppenkäten kommer att genomföras vart fjärde år. Detta ger goda möjligheter till uppföljningar i kommunens verksamheter.

Niklas Nordström
kommunalråd

Yvonne Stålnacke
kommunalråd

Kommentarer och metodbeskrivning för arbetet med analysen:

Syftet med rapporten är att den ska vara så lättillgänglig som möjligt. Därför har förhållanden som inte redovisats i figurerna istället visats i textavsnitt i anslutning till dessa. Det har alltså funnits bakgrundsmaterial som förtjänat uppmärksamhet trots att det inte kunnat redovisas i figurerna, dessa talar för sig själva och kommenteras endast undantagsvis. Strävan har varit att åskådliggöra ungas svar så tydligt som möjligt såväl grafiskt som i kommenterande texter. I de fall då inga kommentarer

getts angående skillnader mellan konststillhörighet, åldersgrupp eller riket beror detta på att svaren varit mycket lika de som redovisats i figurerna. På vissa av frågorna har de unga haft möjlighet att ange flera svarsalternativ varför summan av staplarna kan överstiga 100 procent. Då färre än sex individer angett ett svarsalternativ redovisas inte detta i MUCF:s enkät-verktyg varför staplar i vissa figurer helt kan saknas.

ATT VARA UNG I LULEÅ

GRAFISK DESIGN OCH TEXT
Byrå Siffra & Grafik AB

OMSLAGSBILD:
Per Pettersson

TRYCK:
Tryckeriet Luleå Kommun

UPPLAGA:
500 ex.

Fritid

"De unga i Luleå är mycket betydelsefulla för Luleås utveckling och framtid. Därför är det viktigt att Luleå erbjuder ett brett utbud av meningsfulla kultur- och fritidsaktiviteter. Har de unga en meningsfull fritid så påverkas deras hälsa, personliga utveckling och förståelse för omvärlden på ett positivt sätt. Aktiviteterna bidrar också till värdefulla möten mellan olika generationer, mellan unga från olika miljöer och från olika sociala grupper. Givande aktiviteter och positiva möten mellan unga och vuxna skapar en kreativ miljö där unga stärker sin framtidstro och får möjlighet att förverkliga sina drömmar."

Vision Luleå 2050. Program A: Alla jämlika, sid 18.

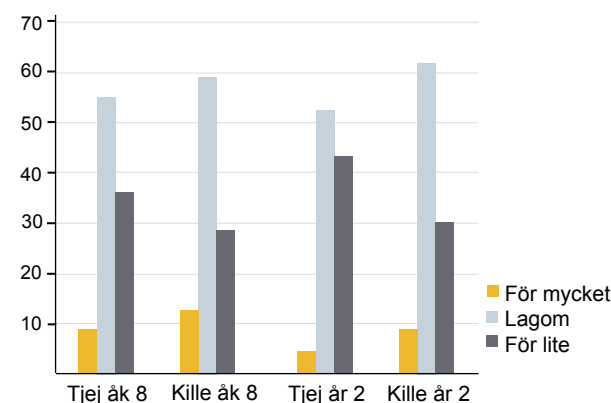
Tjejer vill ha mer fritid

Jämfört med killar tycker en större andel tjejer att de har för lite fritid. En annan skillnad mellan könen är de 10 procent fler killar i år som 2 svarar att de har lagom mycket fritid.

Jämfört med den förra Luppundersökningen som genomfördes 2008 är det nu nio procent färre i åk 8 som tycker att de har lagom mycket fritid och sju procent fler som tycker att de har för lite fritid. Unga i år 2 har svarat som tidigare.

Fem procent fler unga, åk 8 i Luleå, jämfört med riket (genomsnittet för de 24 kommuner som deltog i Luppenkäten 2014) svarar att de har för lite fritid. Jämförelsen mot riket för år 2 visar att fem procent fler i Luleå tycker att de har lagom mycket fritid.

Figur 1. Hur mycket fritid har du? Åk 8 och år 2. (%)

Unga i årskurs 8 mer sysselsatta

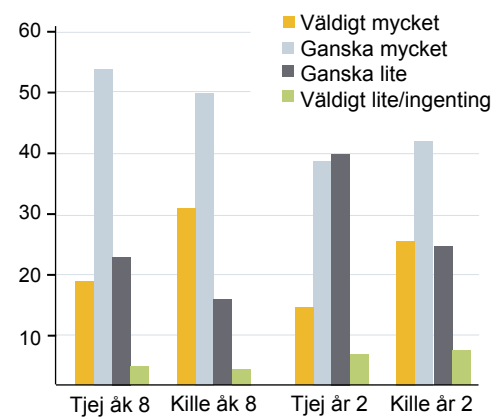
En större skillnad mellan de båda åldersgrupperna är den högre andel unga i åk 8 som uppger att de har väldigt eller ganska mycket att göra på sin fritid.

Jämfört med tjejer svarar åtta procent fler killar i åk 8 och fjorton procent fler killar i år 2 att de har väldigt eller ganska mycket att göra.

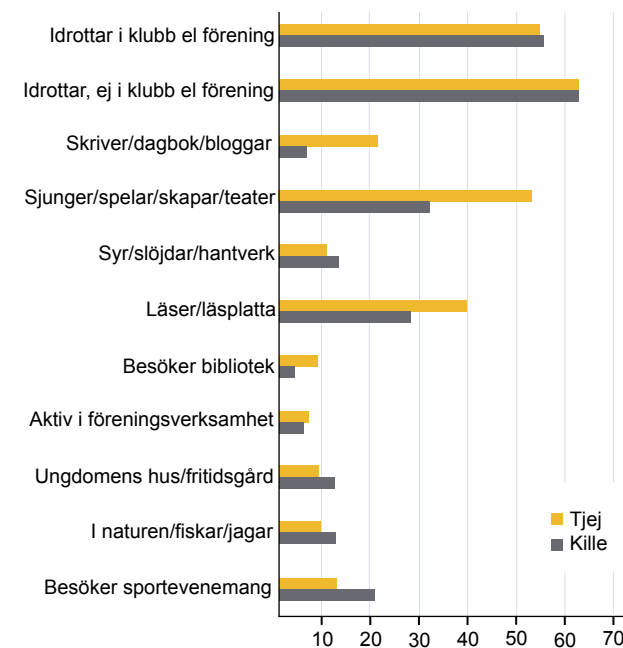
Sedan den förra undersökningen för sex år sedan svarar nu nio procent fler i åk 8 och tre procent fler i år 2 att det finns lite att göra på fritiden.

Sex procent fler unga, åk 8 i riket jämfört med jämnåriga i Luleå, svarar att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden.

Figur 2. Hur mycket finns det att göra på fritiden? (%)

Figur 3. Jag gör följande saker varje vecka på min fritid? Åk 8 och år 2. (%)

Det här gör jag på min fritid

Mer än hälften av alla unga idrottar varje vecka. Att läsa eller ägna sig åt konstnärlig verksamhet är andra populära fritidssysselsättningar, främst bland tjejer.

Det är, främst i åk 8, mycket stora skillnader mellan tjejer och killar då det gäller vad man sysselsätter sig med på sin fritid. I åk 8 är det nästan dubbelt så vanligt att killar besöker ett sportevenemang eller är ute i naturen/fiskar/jagar. Tjejer i åk 8, jämfört med killar, läser/bloggar oftare. Det är också dubbelt så vanligt att tjejer ägnar sig åt konstnärliga aktiviteter och tio procentenheter fler tjejer i båda åldrar läser.

I år 2 är det inte lika stora skillnader mellan tjejer och killar men det är fortfarande vanligare att tjejer läser, utövar konstnärlig verksamhet eller skriver dagbok/bloggar.

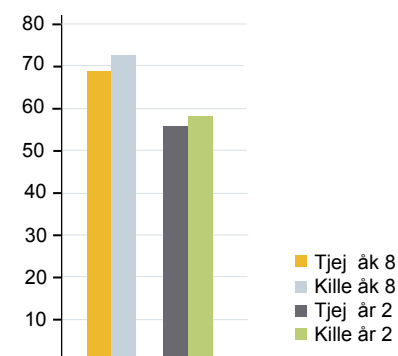
En procent tjejer och arton procent killar i båda årskurser är med i en dator- eller spelförening.

Jämfört med hur man svarade 2008 idrottar unga i båda åldrar i samma utsträckning som tidigare, däremot är det inte lika vanligt att unga skriver/bloggar eller ägnar sig åt föreningsverksamhet.

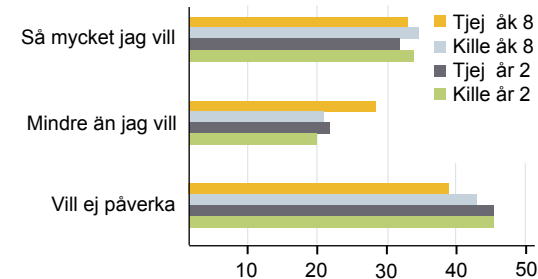
Åtta procent fler i riket åk 8 idrottar i en klubb eller förening. För övriga aktiviteter skiljer det som mest med några procent till vilka andelar frågorna besvaras.

Figur 4. Är du medlem i någon förening? (%)

Figur 5. Hur mycket får du vara med och påverka? (%)

Medlemskap i föreningar

Som framgår av figuren är en något högre andel killar i båda åldersgrupper engagerade i någon förening.

Frågan var annorlunda formulerad vid den förra undersökningen varför det inte är möjligt med en jämförelse.

Sex procent fler åk 8 i riket är medlemmar i någon förening.

Unga i år 2 Luleå svarar som genomsnittet för riket.

Möjlighet att påverka i sin förening

Av de som svarat att de är medlemmar i en förening svarar sju procent fler tjejer, jämfört med killar, i åk 8 att de skulle vilja påverka mer än vad de har möjlighet till.

En större andel unga i år 2, jämfört med åk 8, vill inte vara med och påverka.

Jämfört med hur man svarade 2008 anger nu en tolv procent lägre andel i båda åldrar att de får vara med och påverka så mycket de vill. Den andel som svarar att de kan påverka mindre än vad de skulle önska ligger konstant sedan 2008. Den andel som svarar att de inte vill vara med och påverka har ökat med cirka tio procent i båda åldrar.

En tre procent större andel unga åk 8 i Luleå, jämfört med riket, vill inte vara med och påverka. Fem procent fler, år 2 i riket, svarar att de kan påverka så mycket de vill.

I Luppen fanns det möjlighet för de unga att skriva in om de tyckte att det saknades fritidsaktiviteter i kommunen. Luleå kommun kommer tillsammans med Bodens kommun att arbeta med de ungas svar på denna öppna fråga samt undersöka vilka utvecklingsmöjligheter det finns till ett kommunöverskridande samarbete. Nedan ser ni svaren från unga i Luleå.

Årskurs 8, grundskolan

"Busstiderna är kassa och det blir svårt att ta sig dit man vill vilket påverkar vad man kan göra och inte."

"Det finns fritidsaktiviteter, men jag skulle gärna se fler sportaktiviteter."

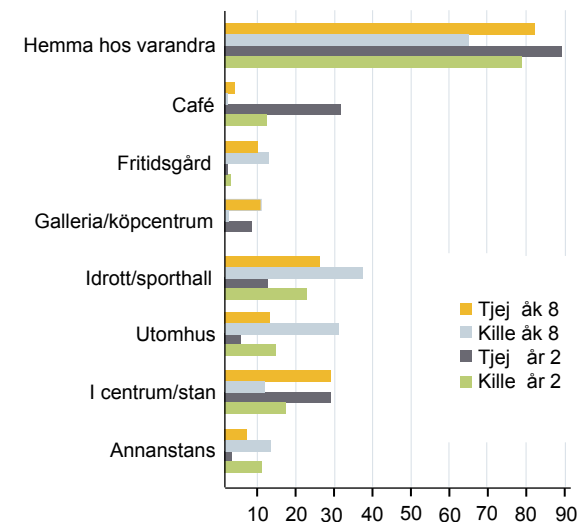
"Jag skulle vela ha ett fik någonstans i stan som ungdomar kan gå till på kvällarna istället för att stå och hänga ute i ett trapphus eller på max. Något där man kan köpa lite billigare fika för det är så jäkla dyrt överallt på alla fik i stan det är därför nästan alla ungdomar hänger på max istället."

"Jag tycker inte att det saknas några specifika aktiviteter, men att de behöver spridas utanför cykelavstånd från centrum."

"Kanske ett fik där man kan gå och kanske köpa en dricka eller något sådant och göra läxor."

"Jag tycker att det ska finnas typ något liknande som dataspelturnering som att man spelar ett spel och den som vinner får gå till en final eller vinna ett pris."

Figur 6. Var träffar du dina kompisar på fritiden? (%)

Oftast ses man hemma hos varandra

I båda årskurser är det absolut vanligaste att man träffas hemma hos varandra, i synnerhet gäller det för tjejer. Det är dubbelt så vanligt att killar, jämfört med tjejer, ses utomhus eller i samband med idrott eller "annanstans".

Tjejer i åk 8 träffas, jämfört med killar, dubbelt så ofta inne i centrum, motsvarande skillnad i år 2 är något mindre. Nästan ingen i år 2 mot ungefär var tionde i åk 8 träffas på fritidsgården.

Den andel unga i åk 8 som träffas hemma hos varandra har sjunkit sedan 2008, det gäller för både tjejer och killar, för unga i år 2 är det ingen skillnad jämfört med tidigare.

Den andel killar i åk 8 som träffas i en idrottshall har på de fyra år som gått sedan den förra undersökningen ökat från 17 till 37 procent. De andelar som tidigare träffades utomhus har mer än halverats i båda årskurser.

Skolår 2, gymnasieskolan

"Borde finnas nattcafeer för oss äldre. Otroligt trygg och social möjlighet."

"Det saknas inte så mycket aktiviteter men det är att allt kostar pengar och inte alltid går att göra."

"Ett ställe där ungdomar kan vara på kvällen och umgås, plugga mm."

"I helhet finns det okej många olika aktiviteter, men fler caféer borde ha öppettid på kvällen."

"Något roligt att göra tillsammans med sina kompisar som är under 18 och inte kan gå på tex krogen på helger osv."

"Jag tycker inte att det generellt saknas fritidsaktiviteter. För att bo i en liten stad är det ganska logiskt att inte alla fritidsaktiviteter finns tillgängliga."

"Mötesplats/aktiviteter för 17-åringar, för små för att gå ut och för stora för att vara på t ex fritidsgårdar."

Jämfört med riket är det endast små skillnader mot hur unga i Luleå besvarat frågan.

De skillnader som ändå kan ses är de tio procent färre unga åk 8 i riket som träffas i samband med idrott i tex. en idrottshall. Tio procent fler unga i år 2 Luleå, jämfört med riket, träffar sina kompisar på ett café.

Skola

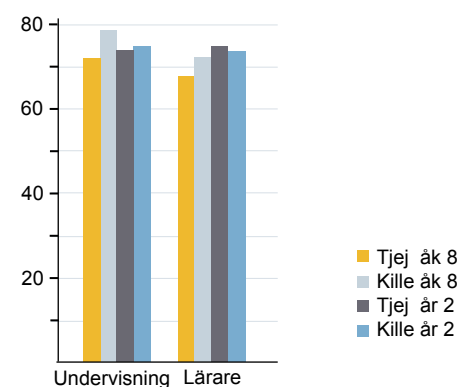
"Välutbildade unga har betydelse för samhällets utveckling. Det är viktigt att alla unga får tillräcklig stimulans för att kunna uppnå hela sin personliga och begåvningsmässiga potential. Viktiga faktorer i detta arbete är att ha höga förväntningar på barn och unga, att ge dem tillräckliga utmaningar, ge förutsättningar till delaktighet och inflytande, och att varje enskilt barn ges förutsättningar till ständig utveckling och ett livslångt lärande."

Vision Luleå 2050. Program A: Alla jämlika, sid 30.

Foto: Luleå Kommun

Figur 7. Nöjda med undervisning och lärare. (%)

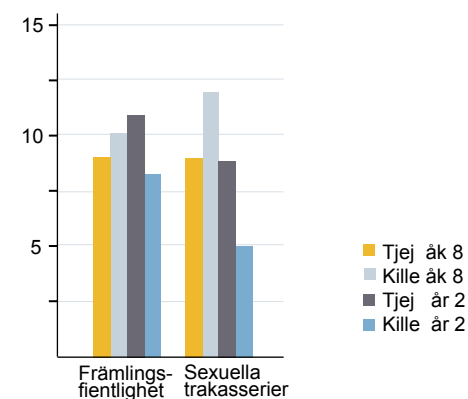

De flesta är nöjda med undervisning och lärare

Som framgår av figuren är unga i år 2, jämfört med i år 8, något mer nöjda med lärarna. Killar i år 8 är, jämfört med alla övriga, de som är mest nöjda med undervisningen. Tjejer i år 8 är minst nöjda med lärarna.

Ungefär var fjärde av alla tillfrågade har svarat "varken/eller" på de två frågorna.

Figur 8. Är främlingsfientlighet och sexuella trakasserier ett problem? (%)

Främlingsfientlighet och sexuella trakasserier

Samtliga grupper svarar till ungefär lika andelar ja på frågan om de anser att främlingsfientlighet är ett problem.

På frågan om sexuella trakasserier svarar i genomsnitt några fler procent i år 8, jämfört med år 2, att det är ett problem. I genomsnitt nio procent tjejer, båda årskurser, anser att det finns ett problem med sexuella trakasserier.

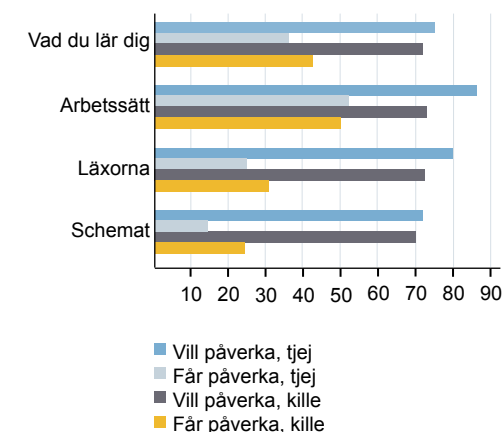
Något fler killar i år 8, jämfört med övriga, svarar att sexuella trakasserier är ett problem.

Jämförelsen mot 2008 visar att några procentenheter fler tjejer i år 2 tycker att det förekommer främlingsfientlighet på skolan. För övriga har motsvarande andel minskat, störst är minskningen i år 8.

En lika stor andel i år 8, jämfört med 2008, svarar att sexuella trakasserier är ett problem. Den andel tjejer i år 2 som anser att det förekommer har ökat från tre procent 2008 till åtta procent 2014. Motsvarande andel för killar i år 2 är en minskning med ett par procentenheter.

Jämfört med riket anser sju procent fler elever år 8 i Luleå att främlingsfientlighet är ett problem på skolan.

Figur 9. Hur mycket vill/får du vara med och bestämma? Åk 8. (%)

Viljan att vara delaktig i de beslut som påverkar skolan kan i allmänhet sägas vara minst dubbelt så stor, på ett antal delfrågor flera gånger större, jämfört med hur eleverna själva bedömer sina möjligheter att delta i påverkansprocessen. Det gäller för såväl år 8 som år 2.

Möjlighet att påverka i skolan (får)

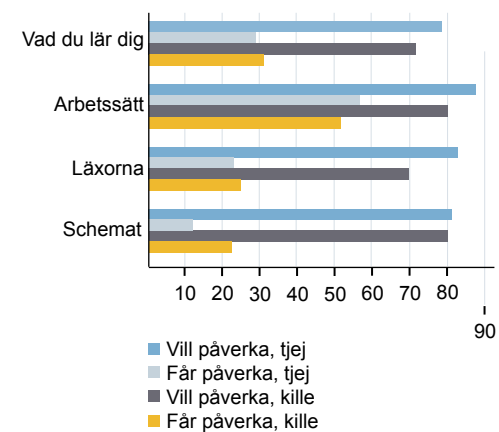
Killar i båda årskurser svarar på samtliga frågor, utom på frågan om arbetsätt, till större andelar än tjejer att de får vara med och påverka.

De största skillnaderna mellan tjejer och killar, båda årskurser, är på frågan om schemat där tio procent fler killar i båda åldrar anser att de får vara med och påverka.

2014 svarade högre andelar i år 8, jämfört med 2008, att de fick vara med och påverka, det gäller inom samtliga uppräknade områden.

En nio procent större andel år 2 i riket anger att de får vara med och bestämma om sina läxor, medan en sex procent större andel år 8 i Luleå svarar att de kan vara med och bestämma hur de ska bedriva skolarbetet.

Figur 10. Hur mycket vill/får du vara med och bestämma? År 2. (%)

Önskan att påverka i skolan (vill)

På frågan om att vilja vara med och påverka visar svaren på ett tydligt mönster. Tjejer i båda åldersgrupper svarar på samtliga frågor i högre grad än jämnåriga killar att de är intresserade av att delta.

I år 8 är skillnaden mellan tjejer och killar störst på frågan om arbetsätt, motsvarande för år 2 är frågan om läxor.

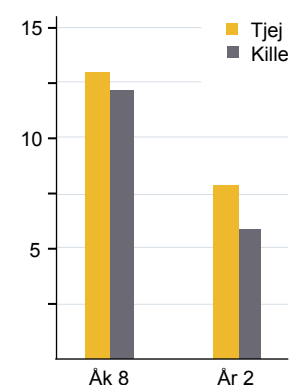
En större andel tjejer i år 8, jämfört med 2008, vill vara med och påverka läxor och arbetsätt. Motsvarande för tjejer, år 2, visar på en lägre andel som 2014 vill vara med och påverka, det gäller för alla fyra uppräknade områden inom skolan.

Killar i år 8 vill i något högre grad, jämfört med hur de svarade 2008, vara med och påverka inom alla områden. Skillnaden är som mest några procentenheter. Killar i år 2 vill, jämfört med 2008, i något högre grad vara med och påverka arbetsätt och schema. Unga, båda årskurser Luleå, har svarat till nästan exakt lika andelar som jämnåriga i hela riket.

Foto: Luleå kommun

Figur 11. Är mobbing ett problem på skolan. (%)

Fler unga i åk 8 tycker att mobbing är ett problem

Av de som svarat att mobbing är ett problem på skolan är andelen tjejer högst i båda åldersgrupper. Den uppfattningen är, jämfört med år 2, i genomsnitt dubbelt så stor i åk 8.

Var fjärde av samtliga elever svarar att påståendet om mobbing på skolan stämmer "varken bra eller dåligt". Undantaget är tjejer i år 2 där bara sexton procent anger det svarsalternativet.

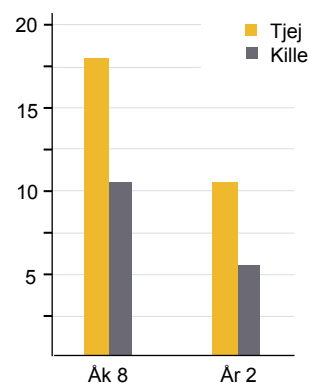
Jämfört med undersökningen 2008 har den andel elever i åk 8 som svarar att mobbing är ett problem på skolan minskat från 20 till 13 procent för tjejer och från 22 till 12 procent för killar. År 2 svarar likadant som tidigare.

Fem procent fler unga åk 8 i riket anser att mobbing är ett problem på skolan.

Foto: Per Pettersson

Figur 12. Har du blivit mobbad eller utfryst det senaste halvåret? (%)

Att bli mobbad eller utfryst

Att bli mobbad är vanligare bland tjejer än bland killar. Av figuren framgår att det är dubbelt så vanligt att utsättas för mobbing om man är elev i åk 8, jämfört med elev i år 2. Sammanfattningsvis nästan halveras risken att utsättas för mobbing i Luleå från grundskolan och upp i gymnasieåldern.

De vanligaste platser där mobbing förekommer bland elever i år 8 är på rasterna i skolan, i klassrummet och på nätet/mobilen.

Sedan 2008 har den andel tjejer som svarar att de blivit mobbade eller utfrysta ökat i båda åldrar. För tjejer i åk 8 har andelen ökat med sex procent och för tjejer i år 2 med fyra procent.

De platser där tjejer i högre grad, jämfört med tidigare, utsatts för mobbing är på rasterna i skolan, i klassrummet eller på väg till och från skolan. En något lägre andel tjejer svarar 2014, jämfört med 2008, att de blivit mobbade på nätet.

Mobbingsfrekvensen för killar är oförändrad över tid.

Jämfört med Luleå har fler i riket blivit mobbade eller utfrysta det senaste halvåret. Skillnaden mot Luleå är två procent fler för åk 8 och en procent fler för år 2.

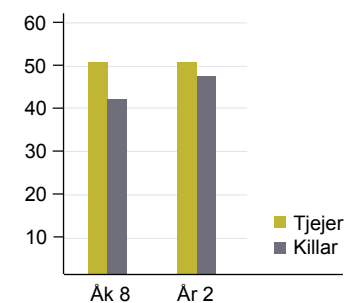
Foto: Per Pettersson

Inflytande och politik

”Unga är generellt positiva till det demokratiska systemet, men undersökningar visar att det även finns unga som ibland tvivlar på det politiska systemet. Unga röstar i mindre utsträckning än äldre i allmänna val men är i större utsträckning politiskt intresserade idag än tidigare generationer var vid samma tidpunkt i livet. Få unga känner att de har stort eller ganska stort inflytande över politiska beslut, samtidigt vill unga vara med och påverka i frågor som rör den kommun där de bor.”

Vision Luleå 2050. Program A: Alla jämlika, sid 15.

Figur 13. Jag vill vara med och påverka i Luleå kommun. (%)

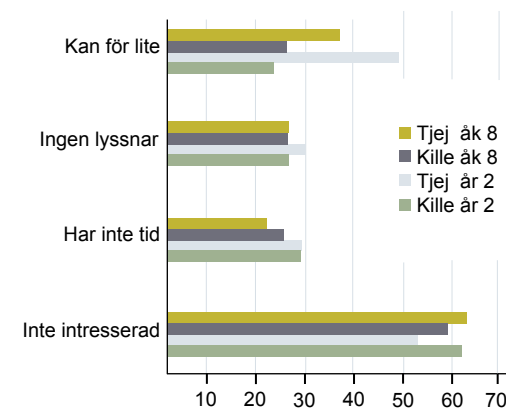
Nästan varannan vill vara med och påverka

Tjejer i båda åldersgrupper är, jämfört med killar, i högre grad intresserade av att vara med och påverka i kommunen, minst intresserade är killar i åk 8.

Från att frågan ställdes 2008 har intresset för att vara med och påverka ökat i båda åldrar. Ökningen i åk 8 är cirka tio procent för tjejer från 40 till 51% och för killar från 33 till 42%. I år 2 är motsvarande ökning för tjejer från 46 till 51% och för killar från 36 till 48%, vilket i genomsnitt är något lägre jämfört med unga i åk 8.

Jämfört med riket vill några procent fler unga år 2 i Luleå vara med och påverka inom sin kommun.

Figur 14. Varför vill du inte vara med och påverka inom kommunen? (%)

Ointresse störst orsak att inte vilja påverka

På frågan svarar de som tidigare uppgett att de inte vill vara med och påverka.

Den enskilt främsta orsaken till att inte vilja vara med och påverka är ointresse.

Den största skillnaden mellan tjejer och killar i båda årskurser är de större andelar tjejer som säger att de kan för lite för att vara med och påverka (37 mot 26% i åk 8 och 49 mot 24% i år 2).

Vid en jämförelse mellan årskurserna på övriga frågor har tjejer och killar i genomsnitt svarat i det närmaste identiskt.

Jämfört med 2008 har andelen tjejer i år 2 som svarat att de kan för lite ökat från 38 till 49 procent.

Av de som svarar att de inte är intresserade har andelen tjejer i åk 8 ökat från 54 till 64 procent och andelen killar i år 2 från 48 till 63 procent.

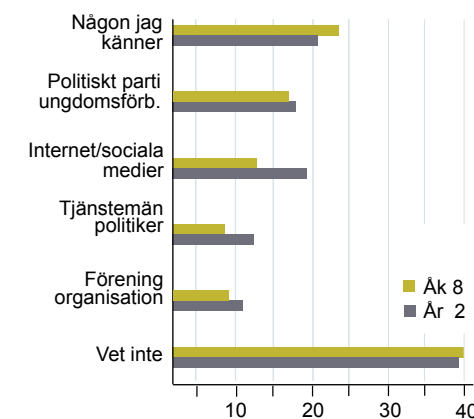
Tio procent fler tjejer i åk 8, jämfört med 2008, säger att de inte har tid.

Jämfört med riket svarar något fler i åk 8 Luleå att orsaken till att de inte vill vara med och påverka är att de inte har tid eller inte är tillräckligt intresserade. Något fler, år 2 riket, svarar att de kan för lite.

Foto: Luleå kommun

Figur 15. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka i din kommun? (%)

Vem ska jag prata med då jag vill påverka?

Drygt hälften av alla unga vet var de ska vända sig om de vill påverka något inom Luleå kommun och har angett olika svarsalternativ för hur de skulle göra. Andelen som inte vet är tio procent högre för tjejer, jämfört med killar, båda åldrar.

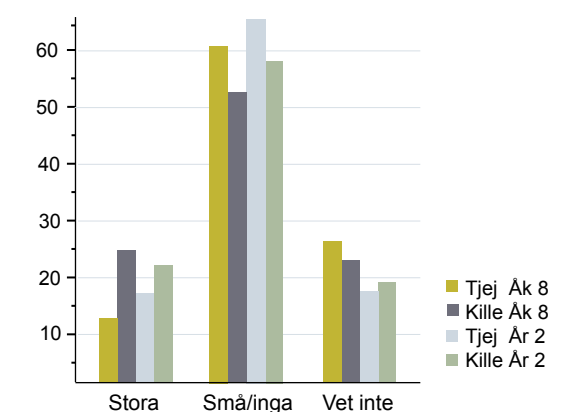
Betydligt större andelar unga i år 2, jämfört med åk 8, skulle använda sig av internet (fler tjejer) eller tjänstemän (fler killar) om de ville påverka.

Jämfört med enkäten från 2008 svarar tolv procent fler unga i åk 8 år 2014 att de vet vem de ska vända sig till om de vill påverka något inom kommunen. Motsvarande för år 2 är en nitton procent högre andel.

En större andel unga i år 2, jämfört med tidigare, skulle vända sig till en tjänsteman eller politiker, fler i båda åldrar skulle vända sig till media och större andelar än tidigare ur båda åldrar skulle vända sig till en person de känner.

Jämfört med åk 8 i riket svarar något fler i Luleå att de inte vet vem de ska vända sig till medan något fler i riket skulle vända sig till någon de känner.

Figur 16. Mina möjligheter att framföra åsikter till de som bestämmer i kommunen. (%)

Upplevda möjligheter att påverka

En dubbelt så stor andel killar i åk 8, jämfört med tjejer, och en markant större andel killar i år 2, jämfört med tjejer, tycker att de har stora möjligheter att komma till tals med beslutande kommunföreträdare.

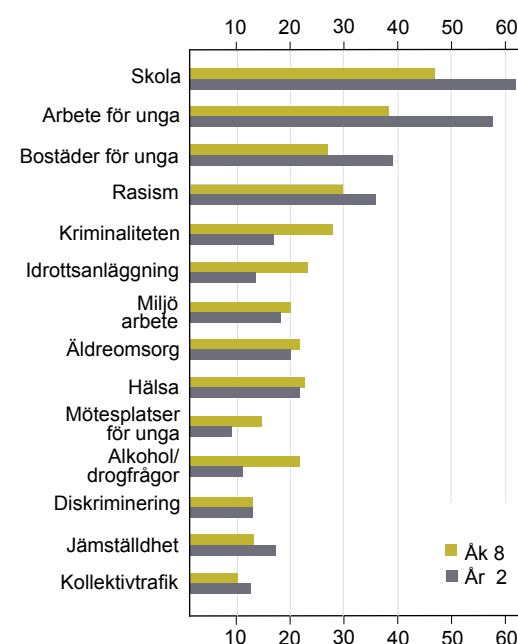
Mer än hälften av alla unga svarar att de har små eller inga möjligheter att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

Tjugofyra procent elever i åk 8 svarar att de inte vet hur stora möjligheter de har, motsvarande för år 2 är arton procent.

Sedan 2008 har de andelar som anser att de har stora möjligheter att framföra sina åsikter ökat i båda åldrar både bland tjejer (ökning 7%) och killar (ökning 11%).

Jämfört med riket är det något färre i åk 8 (24 mot 27%) och i år 2 (18 mot 22%) som inte känner till vilka möjligheter de har att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

Figur 17. Om du vore politiker och bestämde i din kommun - vad skulle du satsa på? (%)

Det här skulle jag vilja satsa på

Önskemål om samhällsatsningar varierar brett från att motverka kriminalitet till att satsa på äldreomsorg och hälsa.

Skillnader mellan tjejer och killar är tydliga inom ett antal områden medan de på andra frågor svarat till lika andelar.

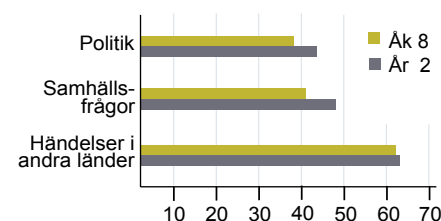
I åk 8 skulle fler tjejer, jämfört med killar, satsa på äldreomsorg, skola, jämställdhet, miljö och arbete med alkohol- och drogfrågor. En högre andel killar i åk 8 skulle satsa på idrottsanläggningar.

Skillnaderna mellan tjejer och killar är inte lika stora i år 2, men även här skulle fler tjejer satsa på jämställdhet och arbete mot främlingsfientlighet. I likhet med killar i åk 8 skulle en större andel killar i år 2 satsa på idrottsanläggningar.

År 2008 var den andel i år 2 som skulle satsa på arbete mot kriminalitet dubbelt så stor jämfört med 2014 (17 mot 33%). En större andel i båda åldrar skulle 2014 vilja satsa på arbete mot rasism, alkohol- och drogfrågor, bostäder för unga, miljö, arbeten för unga, skola, äldreomsorg och hälsa.

Jämfört med riket skulle betydligt fler i Luleå (10% fler i åk 8 och 15% fler i år 2) satsa på bostäder. Sju procent fler unga år 2 i riket skulle satsa på kollektivtrafiken.

Figur 18. Jag är ganska eller mycket intresserad av följande. (%)

Intresse för samhälle och politik

Politik

Lika stora andelar tjejer och killar i respektive åldersgrupp, i genomsnitt sex procent fler tjejer och killar i år 2, är intresserade av politik.

Sedan 2008 har intresset i båda årskurser närmast fördubblats.

Jämfört med riket är båda årskurser i Luleå marginellt mer intresserade.

Samhällsfrågor

Hälften av tjejerna i år 2 är intresserade, av övriga ungefär 40 procent.

Sedan 2008 har intresset i åk 8 ökat från 26 till 41%, och i år 2 från 41 till 48%.

1% fler i riket, båda årskurser, intresserade.

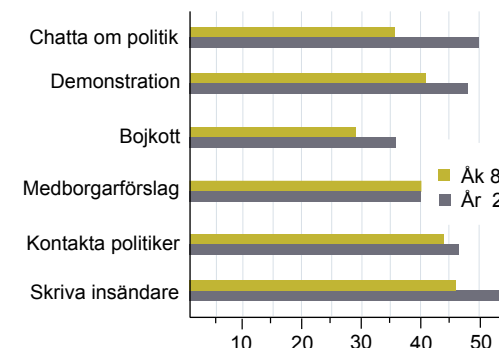
Händelser i andra länder

Nästan exakt lika stora andelar av samtliga svarar att de är intresserade av händelser i andra länder.

Sedan 2008 har intresset ökat med 13% i åk 8, respektive 8% i år 2.

Jämfört med riket är 5% fler år 2 i Luleå intresserade.

Figur 19. Har du gjort något av följande det senaste året eller kan du tänka dig att göra det? (%)

Olika sätt att framföra min åsikt

På samtliga delfrågor (utom medborgarförslag) är unga i år 2, jämfört med i åk 8, mer aktiva eller kan tänka sig att vara det.

Tjejer i år 2 är, jämfört med jämnåriga killar, på alla frågor mer benägna till uppräknade aktioner. Störst är skillnaden mellan tjejer och killar i åk 8 på frågan om att skriva insändare (50 mot 41%) och i år 2 är den största skillnaden mellan tjejer och killar på frågan om att delta i en demonstration (53 mot 42%).

Jämförelsen för åk 8 visar på samma mönster med fler engagerade tjejer, bortsett från frågan om att delta i bojkotter där andelen killar är något större.

Sedan 2008 har den andel som har eller kan tänka sig att chatta om politik ökat markant bland unga i åk 8 från 28 till 36 procent och i år 2 från 33 till 48 procent. Den andel som kan tänka sig att ta kontakt med en politiker har ökat i åk 8 men minskat i år 2.

Cirka sju procent fler i åk 8 i riket kan tänka sig att chatta, delta i en bojkott eller skriva en insändare.

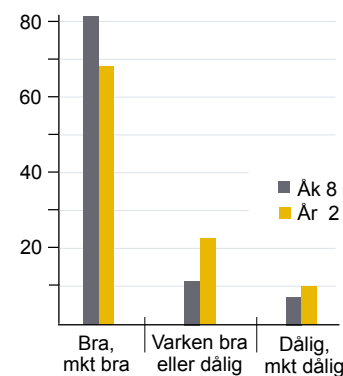

Hälsa och trygghet

Trygga och goda uppväxtförhållanden är avgörande för barn och ungas hälsa och för folkhälsan på lång sikt. I uppväxtmiljön finns en rad faktorer som skyddar mot en ogynnsam utveckling. Exempel på skyddande faktorer är att ha goda relationer till föräldrar, att ha god relation till annan vuxen utanför familjen, att ha kamrater, att ha fritidsintressen, att ha det bra i skolan, att känna delaktighet i sitt sammanhang och positiva förväntningar från vuxna.”

Vision Luleå 2050. Program A: Alla jämlika, sid 20.

Figur 20. Hur bedömer du din hälsa det senaste halvåret? (%)

De allra flesta mår bra

Drygt åttio procent unga i åk 8 svarar att de mår bra eller mycket bra, ingen skillnad mellan tjejer och killar. Motsvarande för år 2 är 63 procent tjejer och 79 procent killar.

Ungefär var tionde ung i åk 8 och var femte i år 2 bedömer sin hälsa som "Varken bra eller dålig".

Sju procent av alla unga svarar att de mår dåligt eller mycket dåligt, undantaget är tjejer i år 2 där tolv procent ger det svaret.

Vid enkäten 2008 var frågan något annorlunda utformad: "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?" Vi det tillfället svarade 82 procent av unga i åk 8 att de mårde mycket eller ganska bra, ingen skillnad mellan könen.

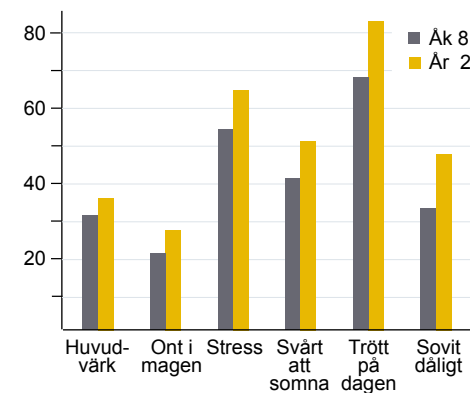
Motsvarande jämförelse mot 2008 för unga i år 2 var 74 procent tjejer och 82 procent killar. En fyra procent lägre andel, år 2 jämfört med tidigare, svarar att de mår dåligt eller mycket dåligt.

Jämfört med riket svarar fyra procent fler unga i åk 8 i Luleå att de mår bra eller mycket bra. En annan skillnad är de fem procent fler i riket som mår varken bra eller dåligt.

Unga i år 2 svarar som genomsnittet för hela riket.

Figur 21. Jag har haft följande besvär minst en gång i veckan det senaste halvåret. (%)

Tjejer upplever fler psykosomatiska besvär

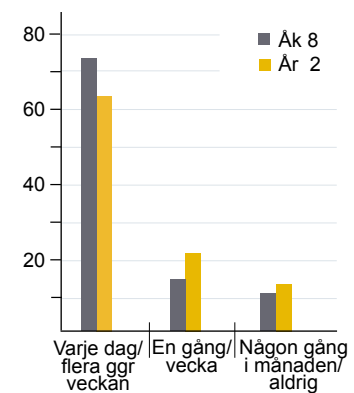
På samtliga frågor har tjejer i båda åldrar, jämfört med killar, haft besvär i avsevärt högre utsträckning minst en gång i veckan under det senaste halvåret. Ofta är skillnaden så stor som tjugo procentenheter.

Tjejer år 2 har, jämfört med tjejer åk 8, haft mer besvär inom alla uppräknade områden.

Killar år 2 har, jämfört med killar åk 8, i större utsträckning haft besvär med huvudvärk, ont i magen, stress eller haft svårt att somna.

Jämfört med 2008 har man svarat på ett liknande sätt som 2014. De skillnader som ändå kan ses är de 6 procent fler unga i åk 8 och åtta procent fler i år 2 som 2014 svarat att de haft svårt att somna. Samtidigt uppger en lägre andel unga i åk 8, jämfört med tidigare, att de är trötta dagtid eller att de har sovit dåligt.

Figur 22. Hur ofta tränar du så att du blir andfådd eller svettas? (%)

Tre av fyra tränar varje dag/flera gånger i veckan

Flitigast att träna är unga i åk 8 där drygt sju av tio tränar varje dag eller flera gånger i veckan. I båda årskurser är killar något mer fysiskt aktiva.

Jämfört med enkäten från 2008 svarar de unga 2014 nästan identiskt lika på de tre delfrågorna.

Att träna varje dag eller flera gånger i veckan är i båda årskurser vanligare i Luleå, jämfört med riket.

En något lägre andel unga i åk 8 i Luleå, jämfört med riket, tränar så sällan som bara någon gång i månaden eller aldrig.

Sex procent fler elever i riket år 2, jämfört med Luleå, svarar att de tränar någon gång i månaden eller aldrig.

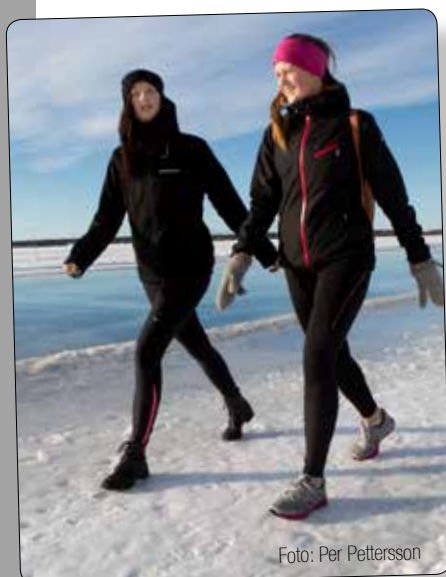
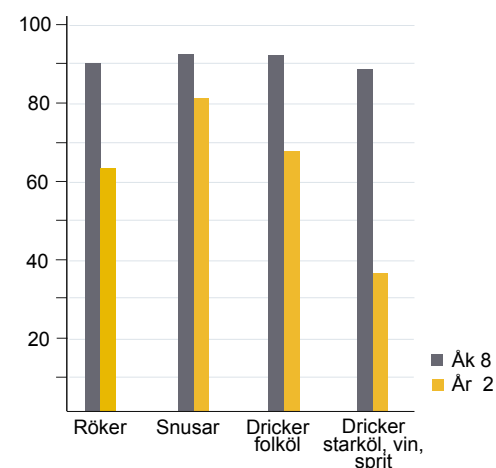

Foto: Per Pettersson

Figur 23. Jag gör aldrig följande... (%)

Nyttjande av alkohol och tobak

Rökning

I genomsnitt röker sex procent av samtliga unga i åk 8 och år 2. I åk 8 är det totalt fyra procent som röker, ingen skillnad mellan tjejer och killar. I år 2 röker tre procent tjejer mot fem procent killar. Jämfört med riket är det något mindre vanligt att unga i Luleå röker (Åk 8: 4 mot 5%. År 2: 8 mot 10%).

Snus

En procent tjejer i båda åldrar, tre procent killar i åk 8 och tolv procent killar i år 2 snusar varje dag eller flera gånger i veckan. Även att snusa är något vanligare bland unga i hela riket, båda årskurser jämfört med Luleå.

Folköl

Av unga i åk 8, i Luleå, dricker 95 procent av tjejerna och 89 procent av killarna aldrig folköl. För unga i år 2 är motsvarande andelar betydligt lägre med 79 procent tjejer och 56 procent killar. Den andel som dricker folköl är i båda åldrar densamma som för hela riket.

Starköl, vin, sprit

Av unga tjejer och killar i åk 8, bosatta i Luleå, dricker 89 procent aldrig starköl, cider, vin eller sprit. För

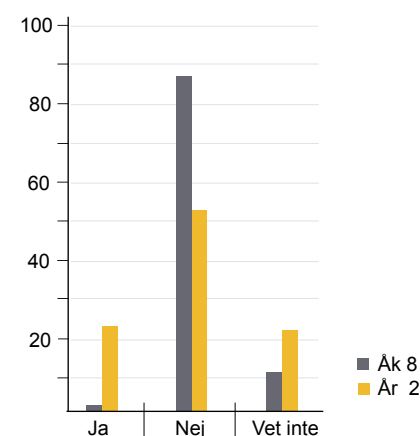
unga i år 2 är andelarna betydligt lägre med 35 procent tjejer och 39 procent killar som aldrig dricker sprit eller annan starkare alkohol. Sett till hela riket är det fler i Luleå (5% fler i åk 8 och 3% fler i år 2) som aldrig dricker starkare alkohol.

Jämfört med 2008 är det nu vanligare att inte alls dricka starkare alkohol. 2008 svarade 79 procent i åk 8 att de aldrig drack starkare alkohol, jämfört med 89 procent 2014. Motsvarande för år 2 är 26 procent (2008) mot 37 procent (2014).

Även då det gäller att dricka folköl, snusa eller röka svarar större andelar 2014, båda åldrar, att de aldrig gör det.

2008 svarade 82 procent i åk 8 att de aldrig rökte, jämfört med 90 procent 2014. Motsvarande för år 2 är 51 procent 2008 mot 64 procent 2014.

Figur 24. Får du dricka alkohol för dina föräldrar? (%)

Föräldrars syn på ungas alkoholvanor

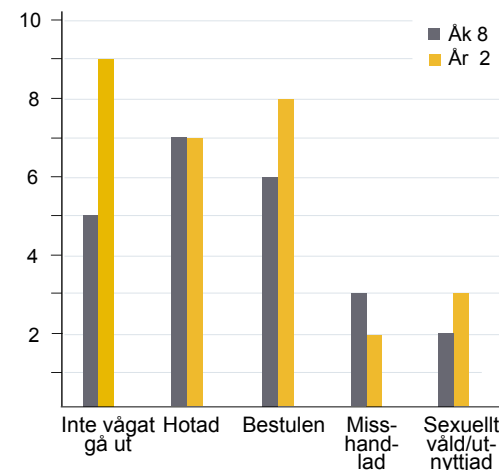
I åk 8 får ett par procent av unga dricka alkohol för sina föräldrar, var tionde vet inte medan 88 procent svarar att de inte får dricka.

Nästan var fjärde ung i år 2 får dricka alkohol för sina föräldrar, något fler killar jämfört med tjejer. Ungefär lika många vet inte, medan drygt hälften svarar att de inte får dricka.

Jämfört med 2008 svarar en lika stor andel unga i åk 8 att de får dricka för sina föräldrar. Motsvarande andel för unga i år 2 har sjunkit med elva procent.

Det är en ganska stor skillnad jämfört med riket då unga i Luleå svarat på frågan i vilken utsträckning de får dricka alkohol för sina föräldrar. Två procent unga i åk 8 Luleå får dricka, jämfört med 4 procent i hela riket. Motsvarande för år 2 är 24 procent i Luleå mot 34 procent i hela riket.

Figur 25. Har något av detta hänt dig det senaste halvåret? (%)

Incidenter i vardagen

I genomsnitt uppger 80 procent av samtliga unga att inget av detta hänt dem. Andelen i åk 8 är fem procent lägre för killar och i år 2 tio procent lägre för tjejer.

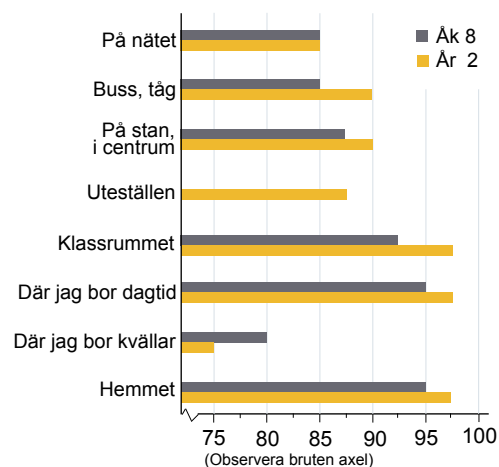
Sju procent tjejer och tre procent killar i åk 8 svarar att det har hänt att de inte vågat gå ut under det senaste halvåret. Motsvarande för år 2 är fjorton procent tjejer och tre procent killar.

2008 svarade en något lägre andel i åk 8 och en lika stor andel i år 2 att inget av detta hänt dem. Jämfört med 2008 har något färre, båda åldrar, blivit hotade eller bestulna.

Jämfört med hur unga från deltagande kommuner, hela riket, besvarat frågan kan bara ses marginella skillnader.

Tre procent fler i åk 8 i Luleå, jämfört med åk 8 i riket, svarar att inget av detta har hänt dem.

Figur 26. Jag känner mig alltid eller oftast trygg på följande ställen. (%)

Två procent fler i år 2 i Luleå har inte vågat gå ut, medan två procent fler i riket, åk 8, blivit bestulna eller inte vågat gå ut.

Trygga - men inte alltid och överallt

Undersökningen visar att tryggheten i Luleå är god men att det även finns platser där den kan vara något sämre.

I allmänhet kan sägas att killar i båda åldrar, jämfört med tjejer, känner sig mer eller minst lika trygga på samtliga uppräknade platser. Störst är skillnaden mellan tjejer och killar i sitt bostadsområde kvällstid, ute på nätet eller då de åker buss/tåg.

Unga i år 2 är, jämfört med åk 8, något tryggare på samtliga platser utom på nätet och i sitt bostadsområde kvällstid.

Unga i år 2 fick också svara på frågan om de känner sig trygga på uteställen, andelen trygga tjejer var något lägre än för killar.

Av de som besöker fritidsgården känner sig 92 procent trygga, killar i något högre grad än tjejer.

Jämfört med undersökningen från 2008 är det nu lägre andelar i båda åldrar som känner sig trygga ute på nätet. Däremot känner sig fler än tidigare trygga på buss/tåg. I övrigt svarar man lika som 2008.

Jämfört med riket, svarar större andelar unga i Luleå på samtliga delfrågor, båda åldrar, att de är trygga på uppräknade platser. Undantagen är för åk 8 hemmet (1% fler trygga i riket) och för år 2 i sitt bostadsområde kvällstid (2% fler trygga i riket).

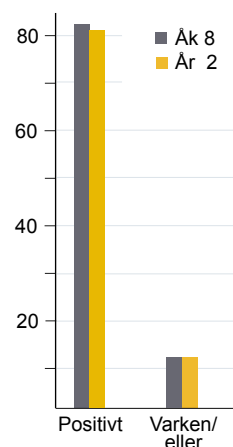
www.tänkom.nu

Framtid och arbete

"Kommunen har ansvar för att erbjuda medborgarna kompetensutveckling. Det handlar om utbildningar som stärker den enskildes ställning i arbetslivet och insatser som underlättar omställningar i ett föränderligt arbets- och samhällsliv. Goda utbildningsmöjligheter och en växande, varierad arbetsmarknad attraherar människor och bidrar till social och ekonomisk trygghet."

Vision Luleå 2050. Program E: Ledande nordlig region, sid 18.

Figur 27. Så här ser jag allmänt på min framtid. (%)

Framtidstro

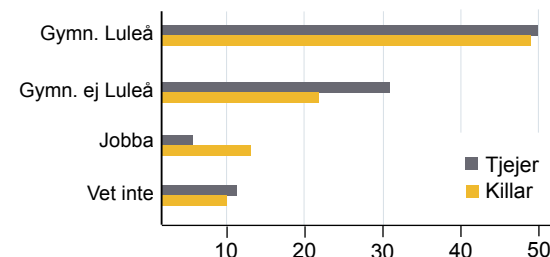
Över 80 procent av samtliga unga ser ljust på framtiden, men det finns även de som är mer tveksamma till hur den kan komma att gestalta sig.

Tretton procent av alla unga (ingen skillnad mellan tjejer och killar) svarar varken/eller på frågan om hur de ser på sin framtid.

Jämfört med 2008 är det nu en något lägre andel, båda årskurser, som ser ljust på sin framtid. Skillnaden för åk 8, jämfört med tidigare, är fyra procent lägre och för år 2 två procent.

Framtidstron i Luleå ligger i båda åldersgrupper på samma nivåer som genomsnittet för hela riket.

Figur 28. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan? Åk 8. (%)

Framtidsplaner efter grundskolan

Gymnasium i Luleå

Fem av tio vill läsa vidare på ett gymnasium i Luleå. Jämfört med riket är det 16% fler i Luleå.

Gymnasium i en annan kommun

En större andel tjejer skulle helst vilja fortsätta sina studier i en annan kommun.

13% fler i riket väljer det här alternativet.

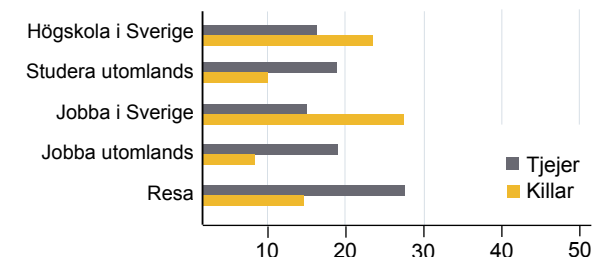
Börja jobba

Tre gånger fler killar skulle helst vilja börja jobba direkt efter grundskolan. Ingen skillnad mot riket.

Vet inte

Den andel som inte riktigt vet vad de helst skulle vilja göra är totalt elva procent. Samma som riket.

Figur 29. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet? År 2. (%)

Framtidsplaner efter gymnasiet

Högskola i Sverige

20% vill studera vidare på en högskola i Sverige, 8% fler killar. Jämfört med riket är det 8% färre i Luleå.

Studera utomlands

9% fler tjejer väljer det här alternativet. 10% fler tjejer och killar i Luleå, jämfört med riket.

Jobba någon annanstans i Sverige

Dubbelt så många killar vill börja jobba i Sverige.

9% fler i riket, jämfört med Luleå.

Jobba utomlands

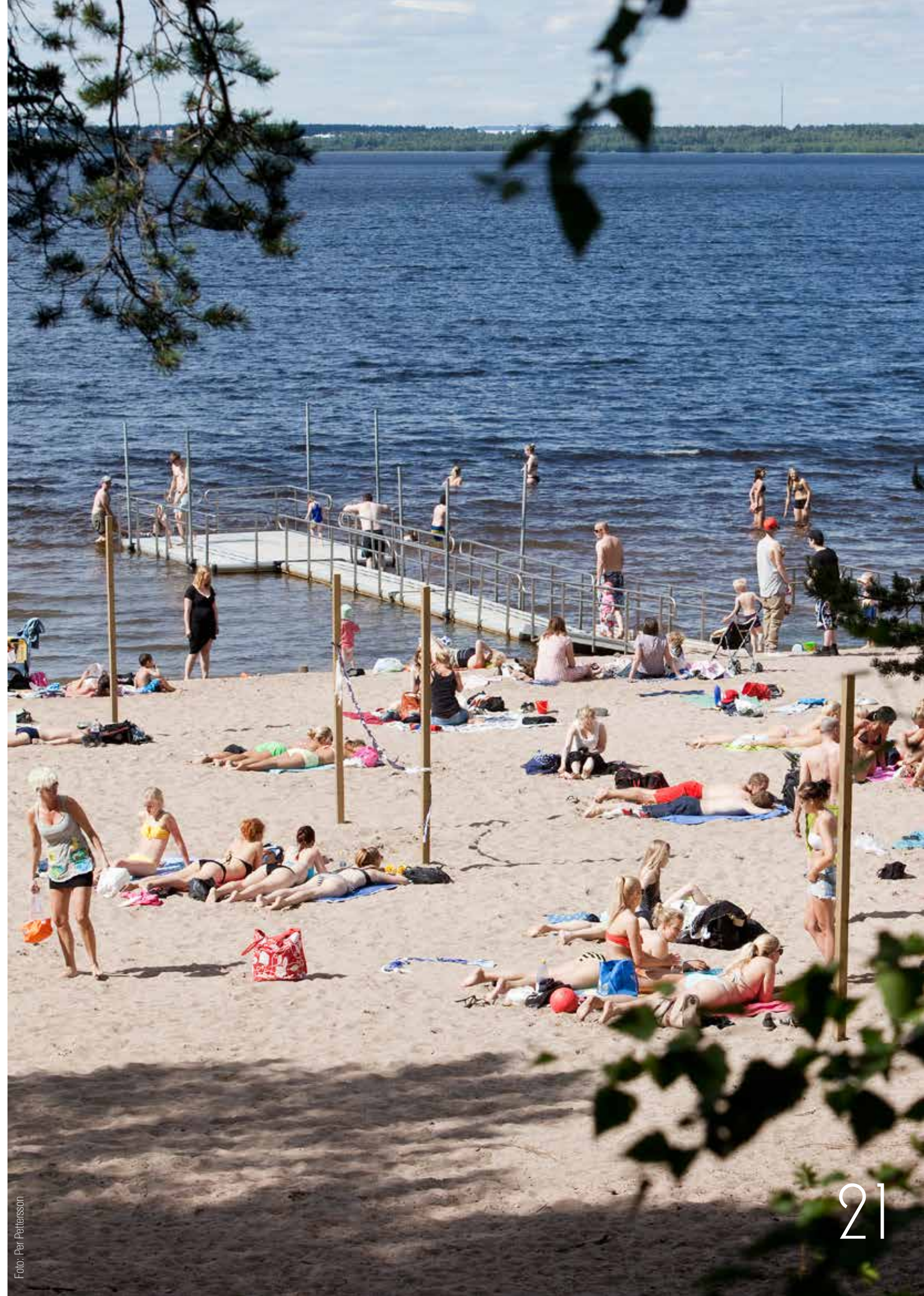
Dubbelt så många tjejer vill börja jobba utomlands.

Genomsnitt tjejer och killar: Riket 8%, Luleå 13%.

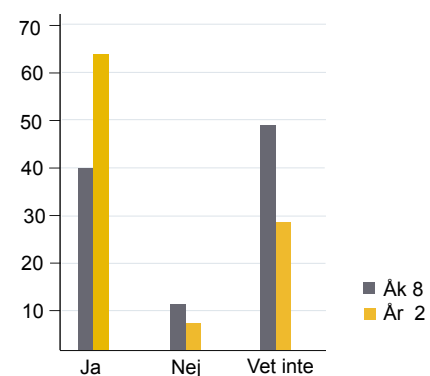
Resa

Nästan dubbelt så många tjejer skulle vilja resa.

11% fler i Luleå, jämfört med riket.

Figur 30. Tror du att du kommer att flytta från Luleå? (%)

En del kommer stanna kvar, andra kanske flyttar

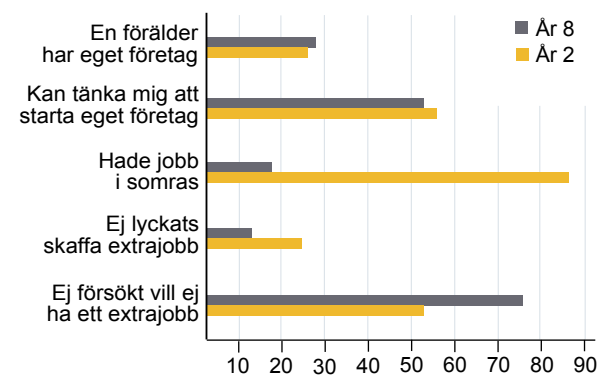
Ungefär hälften av alla unga tror att det finns en möjlighet att de kanske lämnar Luleå. Andelen är i genomsnitt för båda årskurser 57 procent tjejer och 48 procent killar.

Varannan tjej och kille i åk 8 svarar att de inte vet hur de kommer att göra medan motsvarande siffror för år 2 är 24 procent tjejer och 34 procent.

Jämfört med 2008 svarar nu två procent färre unga i åk 8 att de tänker flytta medan tretton procent fler unga i år 2, jämfört med tidigare, tror att de kommer att flytta.

Jämfört med riket svarar sex procent fler åk 8 i Luleå, att de inte tror att de kommer att flytta medan sju procent fler i Luleå inte vet hur det kommer att bli.

Figur 31. Arbetsrelaterade frågor. (%)

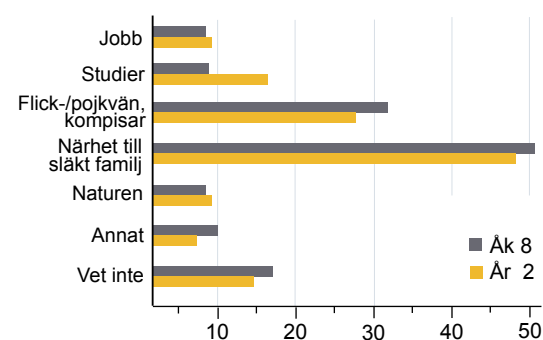
Arbetsrelaterade frågor

Någon av mina föräldrar har ett eget företag
Lika många tjejer och killar har en förälder med ett eget företag. Lika stor andel som för hela riket.

Kan tänka mig att starta ett eget företag

Drygt hälften av alla unga kan tänka sig att starta eget. Något fler killar i båda åldrar. Lika stor andel som för hela riket.

Figur 32. Vad är det som gör att du vill bo kvar i Luleå? (%)

Olika skäl för att vilja bo kvar i Luleå

Som framgår av figuren svarar fler i år 2 att studier skulle kunna utgöra ett skäl för att bo kvar och fler i åk 8 anger flick-/pojkvän eller kompisar. I övrigt ganska lika båda ålderskurser.

En större skillnad är att fler tjejer, båda årskurser, kunde bo kvar på grund av närhet till släkt och familj (62 mot 40% i åk 8 och 55 mot 40% i år 2). Tre gånger fler killar, båda årskurser, tror att de skulle kunna stanna kvar på grund av jobb.

Unga i år 2 fick svara på frågan om miljön för deras kommande barn skulle kunna påverka beslutet att bo kvar, åtta procent av de unga trodde att det kunde ha betydelse.

Frågan hade en annorlunda formulering 2008 varför det inte är möjligt med en jämförelse.

Jämfört med riket kan 5% fler i åk 8 och 3% fler i år 2 i Luleå tänka sig att bo kvar pga. familj och släkt. Några procent fler, båda årskurser i Luleå, anger också flick-/pojkvän som skäl för att stanna kvar.

Hade jobb i somras

Knappt var femte ung i åk 8 hade sommarjobb mot nästan nio av tio i år 2. Ingen skillnad mellan tjejer och killar. jämfört med riket 2% färre i Luleå i åk 8 och 15% fler i år 2.

Försökt utan att lyckas skaffa ett extrajobb

Var tionde i åk 8 och var tjugonde i år 2 hade ett extrajobb då frågan ställdes. 13% i åk 8 och 25% i år 2 hade inte lyckats att skaffa ett extrajobb. Lika stor andel som för hela riket.

Ej försökt/vill ej ha ett extrajobb

I åk 8 vill 80% tjejer och 73% killar inte ha ett extrajobb, i år 2 är motsvarande 46% tjejer och 60% killar. Jämfört med 3% fler i Luleå, båda åldrar, .

Jämfört med 2008 har unga besvarat frågorna på ett liknande sätt.

Foto: Marianne Bröms

ATT VARA UNG I LULEÅ

TEXT OCH LAYOUT: Byrå Siffra & Grafik AB
TRYCK: Tryckeriet Luleå Kommun

